

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

**Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka
prowadzonego**

w Specjalnym Ośrodku Wychowawczym

im. Siostry Klary Staszczak OSB

w Puławach

Spis treści	
Informacje ogólne	4
Rozdział I	5
Definicje i podstawy prawne	5
Rozdział II	10
Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Ośrodka oraz zachowania niedozwolone wobec małoletnich ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	10
Rozdział III	11
Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego	12
Rozdział IV	17
Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego	17
Rozdział V	18
Procedury i osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty" oraz obowiązki Ośrodka w tym obszarze	18
Rozdział VI	19
Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Ośrodka do stosowania standardów oraz zasady przygotowania personelu do ich stosowania	19
Rozdział VII	20
Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.	20
Rozdział VIII	20
Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielaniu mu wsparcia	20
Rozdział IX	20
Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	20
Rozdział X	21
Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone	21
Rozdział XI	21
Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania małoletniego	21

Rozdział XIV	22
Ochrona danych osobowych i ochrona wizerunku małoletniego	22
Rozdział XV	23
Procedura weryfikacji przyszłego personelu	24
Rozdział XVI	30
Monitoring stosowania procedur - standardy ochrony małoletnich	30
Rozdział XVIII	27
Przepisy końcowe	27

Informacje ogólne

Specjalny Ośrodek Wychowawczy im. Siostry Klary Staszczak w Puławach jest niepubliczną placówką oświatową prowadzoną przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek, będącym kościelną osobą prawną Kościoła rzymsko-katolickiego w Polsce, działającym na podstawie Konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską oraz Ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Placówka prowadzi działalność wychowawczą zgodnie z prawem obowiązującym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez personel placówki jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie w duchu chrześcijańskiej odpowiedzialności i miłości bliźniego oraz zgodnie z charyzmatem Założyciela/ki.

Specjalny Ośrodek wychowawczy jest placówką dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęć rewalidacyjnych ze względu na występujące niepełnosprawności - niepełnosprawność w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, autyzm, zespół Aspergera, niepełnosprawności sprzężone oraz oddziaływań socjoterapeutycznych w stosunku do dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Do ośrodka przyjmowane są dzieci i młodzież w wieku od 7 do 24 lat w przypadku wychowanków niepełnosprawnych i do 18 roku życia w przypadku wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Celem pracy Ośrodka jest wspomaganie intelektualnego rozwoju wychowanków, w zakresie oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych, rewalidacyjnych i edukacyjnych mających na celu jak najlepsze przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Organizacja placówki dostosowana jest do potrzeb wychowawczych, rewalidacyjnych i opiekuńczych mieszkających w niej dzieci i młodzieży. Ośrodek prowadzi działalność przez cały rok szkolny, jako placówka, w której są przewidziane ferie szkolne.

Za zgodą osoby prowadzącej Ośrodek może prowadzić również działalność w dni wolne od nauki szkolnej, organizując wychowankom zajęcia opiekuńczo wychowawcze.

Ośrodek zapewnia wychowankom całodobową opiekę, w porze nocnej opiekę sprawują wychowawcy/pomoc wychowawcy.

Specjalny Ośrodek Wychowawczy im. Siostry Klary Staszczak OSB prowadzi zajęcia w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka. Mają one formę terapii indywidualnych, określonych dla każdego dziecka w Opinii o Wczesnym Wspomaganiu Rozwoju Dziecka, wydaną przez Poradnię Psychologiczną-Pedagogiczną. Na zajęcia dzieci są przyprawdazane i odbierane przez rodziców/opiekunów.

Ośrodek, mając na względzie dobro Podopiecznych, współpracuje z placówkami/institucjami/specjalistami, do których uczęszczają dzieci. Są to przedszkola, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, poradnie specjalistyczne, ośrodki pomocy społecznej, jak również w razie potrzeby - z organami państwowymi.

Podstawową normą obowiązującą w Ośrodku jest zasada równego traktowania, która opiera się na zapewnieniu wszystkim małoletnim dostępu do rozwoju i edukacji w poszanowaniu ich praw ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W związku z wejściem w życie art. 7 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) wprowadzono w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304) rozdział 4b „Standardy ochrony małoletnich”. W trosce o dobro małoletnich oraz realizując obowiązek prawny dyrektor **Specjalnego Ośrodka Wychowawczego im. Siostry Klary Staszczak**, zwanej w dalszej części dokumentu jako Ośrodek, w dniu 15.02.2024 roku wprowadza Standardy ochrony małoletnich, mające na celu szeroko pojętą ochronę małoletnich oraz wypełnienie obowiązków prawnych. Standardy ochrony małoletnich to zbiór zasad, które stawiają ochronę małoletniego w centrum działań i wartości ośrodka, pomagając tym samym tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy i przyjazne środowisko dla małoletnich. Małoletni może zostać pokrzywdzony każdym rodzajem przestępstwa, jednak najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę małoletnich wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności.

Rozdział I

Definicje i podstawy prawne

§ 1

1. **Małoletni** - osoba, która nie ukończyła 18 roku życia lub uzyskała pełnoletność (wyjątek stanowi kobieta, która za zezwoleniem sądu wstąpi w związek małżeński po ukończeniu 16 lat) - art.10 § 1 i 2 Kodeksu Cywilnego.
2. **Pracownik/Personel** – osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło, umowy zlecenia lub innej w Specjalnym Ośrodku Wychowawczym im. Siostry Klary Staszczak.
3. **Dyrektor** – należy przez to rozumieć Dyrektora Specjalnego Ośrodka Wychowawczego im. Siostry Klary Staszczak.
4. **Osoba zastępująca dyrektora** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w Specjalnym Ośrodku Wychowawczym im. Siostry Klary Staszczak wyznaczoną przez dyrektora na zastępstwo podczas jego nieobecności.
5. **Zespół wychowawczy** – stanowi dyrekcja placówki oraz wszyscy pracownicy pedagogiczni (wychowawcy, pedagodzy, psychologowie, terapeuci) zatrudnieni w placówce.
6. **Opiekun prawny dziecka** – to osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, która ma za zadanie zastąpić małoletniemu rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu małoletniego i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe.
7. **Organ prowadzący** – osoba prawna sprawująca nadzór nad niepedagogiczną działalnością placówki.

8. **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniechywanie. Wyróżnia się 5 podstawowych form krzywdzenia:

- **przemoc fizyczna** wobec dziecka - to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub której dziecko ufa bądź, która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
- **przemoc psychiczna** wobec dziecka - to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a dorosłym, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniechywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy dorosłym a dzieckiem.
- **wykorzystywanie seksualne dziecka** to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił, lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby.
- **zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
- **przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, *bullying*)** - występuje, gdy dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i urządzeń mobilnych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów), wykorzystanie seksualne (np. dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika), przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.

9. **Przemoc wobec małoletnich** - to stosowanie kar cielesnych, zadawanie cierpień psychicznych i inne formy poniżania małoletniego. To także niewywiązywanie się z opieki, które ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego lub psychicznego małoletniego. Przemocą jest także celowe zaniechanie działań, które mogłyby zapobiec krzywdzie małoletniego.
10. **Przemoc domowa** – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie, zaniechanie lub zaniedbanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
  - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.
11. **Wykorzystywanie seksualne małoletniego** - to włączenie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub do której z pewnością nie dojrzał rozwojowo i nie może się na nią zgodzić w ważny prawnie sposób. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia w sytuacji, gdy taka aktywność wystąpi między dorosłym a małoletnim lub małoletnim a innym małoletnim, zwłaszcza jeżeli te osoby ze względu na wiek, bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby. Aktywność taka może dotyczyć:
- namawiania lub zmuszania małoletniego do angażowania się w czynności seksualne;
  - wykorzystywania małoletniego do prostytucji lub innych prawnie zakazanych praktyk o charakterze seksualnym;
  - wykorzystywania małoletniego do produkcji materiałów lub przedstawień o charakterze pornograficznym.
12. **Cyberprzemoc** - nie została zdefiniowana w prawie polskim ani międzynarodowym. Nazywamy nią różne akty przemocy popełnione, nasilone lub wspomagane za pomocą systemów teleinformatycznych i telekomunikacyjnych, takich jak telefony komórkowe, Internet, media społecznościowe, gry komputerowe online i inne komunikatory.
13. **Dane osobowe** – informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników

określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej.

14. **Dyskryminacja** - (łac. discrimino – rozróżniam) oznacza traktowanie osób, które ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną znajdują się w położeniu mniej korzystnym niż inne osoby w porównywalnej sytuacji.

§ 2

1. Standardy ochrony małoletnich są dokumentem Specjalnego Ośrodka Wychowawczego im. Siostry Klary Staszczak, opisującym procedury ochrony małoletnich/ stosowane przez Ośrodek w celu spełnienia wymagań wynikających z:
  - 1) Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606).
  - 2) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
  - 3) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);
  - 4) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

§ 3

1. W Ośrodku w pełni przestrzegane są prawa małoletnich obejmujące w szczególności:
  - a) prawną i faktyczną ochronę życia;
  - b) zaspokojenie niezbędnych potrzeb koniecznych do właściwej egzystencji fizycznej z uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
  - c) wolność sumienia;
  - d) wolność myśli;
  - e) wolność wyznania;
  - f) umożliwienie rozwoju osobistego;
  - g) utrzymywanie relacji społecznych;
  - h) szacunek i uznanie ze strony innych.
2. Prawa wymienione w punkcie 1 są prawami niezbywalnymi, natomiast ich ograniczenie może wynikać wyłącznie z norm prawnych oraz orzeczeń sądów powszechnych.

§ 4

1. Personel Ośrodka posiada wystarczającą wiedzę pozwalającą na prawidłowe wykrywanie, rozpoznawanie oraz reagowanie na podejrzenie lub fakt krzywdzenia małoletnich lub czynników ryzyka występujących w tym obszarze. Role poszczególnych osób w ośrodku w obszarze przeciwdziałania krzywdzeniu małoletnich:
2. Rekrutacja pracowników Ośrodka odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady stanowią *Załącznik 1* do niniejszych standardów ochrony dzieci.
3. Personel Ośrodka posiada obowiązek reagowania na przypadki, w których istnieje uzasadnione podejrzenie faktu krzywdzenia małoletniego.
  - 1) Role personelu:
    - a) personel Ośrodka - podczas wykonywanej pracy może zaobserwować fizyczne ślady krzywdzenia na ciele małoletniego. Szczególną uwagę należy zwrócić na sytuacje, w których małoletni nosi na ciele ślady pobicia, wykazuje oznaki bólu podczas aktywności fizycznej oraz wykazuje dużą niechęć do przebierania się;
    - b) psycholog oraz terapeuta posiadają szerokie możliwości w zakresie pomocy skrzywdzonym małoletnim. Mogą zbierać informacje na temat małoletniego oraz prowadzić działania zmierzające do pomocy małoletniemu wewnątrz Ośrodka. Także za wiedzą dyrektora Ośrodka mogą współpracować z pracownikiem socjalnym, kuratorem sądowym oraz dzielnicowym. Ponadto psycholog oraz terapeuta w celu właściwego zdiagnozowania małoletniego zbierają o nim informacje, poddają starannej analizie czynniki ryzyka świadczące o stosowaniu przemocy wobec małoletniego lub całkowicie ją wykluczające na podstawie zebranych danych od:
      - personelu Ośrodka ;
      - małoletniego;
      - rodziców/opiekunów prawnych małoletniego;
    - c) terapeuci - obserwują małoletnich także pod kątem skutków ich krzywdzenia oraz zwracają szczególną uwagę na relacje rodzic - małoletni, która ma miejsce na terenie Ośrodka. Kontaktują się z psychologiem lub dyrektorem przekazując mu informacje o swoich wnioskach i obserwacjach małoletniego i jego rodziców/opiekunów prawnych. Wychowawca udziela małoletniemu wsparcia na każdym etapie;
    - d) obszar dokumentacyjny – dokumentacja Ośrodka, zachowanie małoletniego w Ośrodku
    - e) na wypadek zdarzenia, w którym osobą krzywdzącą jest osoba wchodząca w skład personelu Ośrodka należy sporządzić notatkę służbową dokumentującą okoliczności zdarzenia oraz przekazać ją niezwłocznie dyrektorowi Ośrodka.
  - 2) dyrektor Ośrodka reprezentuje Ośrodek na zewnątrz w sprawach związanych z ochroną małoletnich. Zatwierdza i podpisuje dokumentację służbową w tym obszarze oraz w sposób oficjalny występuje do ośrodka pomocy społecznej, sądu rodzinnego oraz prokuratury

w związku z zagrożeniem krzywdzenia małoletniego. Jest uprawniony do złożenia zażalenia na postanowienia prokuratury o odmowie wszczęcia śledztwa w zakresie podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletniego. Podpisuje porozumienia z innymi instytucjami w kwestii współpracy interdyscyplinarnej. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dyrektor Ośrodka zobowiązany jest do udzielenia skrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej i prawnej, która ma służyć poprawie jego sytuacji oraz osób mu najbliższych, polegającej w szczególności na następujących działaniach:

- a) poinformowaniu o sytuacji osoby odpowiedzialnej za standardy ochrony małoletnich w Ośrodku, psychologa oraz rodziców/opiekunów prawnych małoletniego;
- b) dyrektor Ośrodka może każdorazowo powołać zespół interwencyjny;
- c) równocześnie zapewnione jest pozostałym małoletnim oraz personelowi Ośrodka bezpieczeństwo w obszarze psychicznym i fizycznym.
- 3) W momencie zdiagnozowania czynników ryzyka personel Ośrodka podejmuje z rodzicami/opiekunami czynności zgodne z przyjętymi procedurami, przekazując niezbędną wiedzę na temat bieżącej oferty wsparcia.
- 4) Personel Ośrodka podejmuje działania mające na celu zmotywowanie rodziców/opiekunów do szukania dla siebie pomocy oraz wsparcia.
- 5) Personel Ośrodka w sposób bieżący monitoruje sytuację i stan małoletniego.
- 6) Personel Ośrodka posiada wystarczającą wiedzę, stosuje oraz egzekwuje zasady bezpiecznych relacji małoletni - małoletni, personel - małoletni, które zostały ustalone w ośrodku.

Rozdział II

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem

Ośrodka oraz zachowania niedozwolone wobec małoletnich ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

§ 5

1. W ramach przyjętych standardów ochrony małoletnich określone zostają bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Ośrodka *Załącznik nr 2*, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań niedozwolonych wobec małoletnich oraz zachowań małoletnich wobec personelu.
2. Pełna ochrona prawna przed każdą formą przemocy i wykorzystania przysługuje wszystkim osobom, które są związane ze Ośrodkiem, ze szczególnym uwzględnieniem małoletnich.
3. W związku z przyjętą procedurą personel zobowiązany jest zgłaszać wszelkie zachowania zagrażające małoletnim do dyrektora Ośrodka a w przypadku jego nieobecności do osoby zastępującej dyrektora.
4. Zabronione jest stosowanie kar cielesnych w stosunku do małoletnich.

5. Zabronione jest stosowanie kar, które wyczerpywałyby znamiona przemocy psychicznej, tj. upokarzanie małoletniego, poniżanie, ośmieszanie, brak uwagi, brak właściwego wsparcia, stawianie oczekiwań i wymagań wobec małoletniego, którym nie jest on w stanie sprostać, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
6. Zabronione są zachowania noszące znamiona: szykanowania, znęcania w obszarze psychicznym i fizycznym niezależnie od identyfikacji źródła tych zdarzeń.
7. Małoletnim przysługuje prawo do prywatności. Zachowania naruszające to prawo są zabronione.
8. Małoletni podlegają pełnej ochronie w toaletach, szatniach oraz przebieralniach. Zabronione jest nagrywanie oraz fotografowanie małoletnich we wskazanych miejscach.
9. Respektowanie zasad dotyczących zakazów musi być w pełni przestrzegane i nadzorowane przez wszystkie osoby, które podlegają tym zasadom.
10. Siłę fizyczną można stosować wyłącznie w sytuacjach przewidzianych prawem w tym w celu powstrzymania bezpośredniej agresji, która zagraża życiu i zdrowiu oraz bezpieczeństwu małoletniego, innych małoletnich lub personelu.
11. Dyrektor Ośrodek ma obowiązek stanowczo reagować na różnego rodzaju przejawy dyskryminacji oraz mowę nienawiści.
12. Terapeuci są zobowiązani do przeciwdziałania naruszeniu zasady równego traktowania w obszarze aktywnego udziału małoletnich w wydarzeniach organizowanych przez ośrodek takich jak zajęcia kulturalne, zajęcia dodatkowe oraz wycieczki.
13. Personel przestrzega zasad równego traktowania małoletnich, także wobec tych, którzy sprawiają duże trudności wychowawcze.
14. W obszarach zadaniowych prowadzący zajęcia rozwija aktywność małoletniego i nie hamuje jego aktywności poprzez: poniżanie, obojętność, krytykowanie itp.
15. Personel pomaga małoletnim w tzw. czynnościach samoobsługowych i jest to uzależnione od uzgodnień z rodzicami oraz potrzeb małoletniego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małoletnich niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
16. W przypadku wykonywania czynności higienicznych lub pielęgnacyjnych najlepiej, aby osoba realizująca to zadanie była tej samej płci co małoletni (np. przy małoletnich z niepełnosprawnościami).
17. W przypadku bezpośredniego kontaktu personelu z małoletnim należy przestrzegać poszanowania jego intymności

Rozdział III

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

§6

Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. Procedura podejmowanej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika Ośrodka.
  - 1) W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia personel sporządza notatkę służbową ze zdarzenia opisującą okoliczności zdarzenia i przekazuje ją dyrektorowi Ośrodka, a w przypadku jego nieobecności do osoby zastępującej dyrektora.
  - 2) Cały personel Ośrodka i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
  - 3) Dyrektor Ośrodka weryfikuje uzyskane informacje i podejmuje następujące działania zgodne z poniższymi wariantami:
    - I. gdy małoletni doświadcza krzyku, komentarzy i przemocy werbalnej:**
      - a) należy odseparować osobę podejrzaną o krzywdzenie od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo;
      - b) przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą z osobą podejrzaną o krzywdzenie małoletniego mającą na celu ustalenie przyczyn zaistniałej sytuacji i zobowiązać do zaprzestania tego działania;
      - c) na tę okoliczność należy sporządzić notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie;
      - d) w przypadku braku poprawy należy wszcząć czynności dyscyplinarne i/lub rozwiązać współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.
    - II. gdy małoletni jest ofiarą jednorazowej przemocy psychicznej (upokarzania, dyskryminacji, poniżania, ośmieszania itp.):**
      - a) należy niezwłocznie odseparować osobę podejrzaną o krzywdzenie małoletniego od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo;
      - b) sporządzić na tę okoliczność notatkę służbową w pełni opisującą zdarzenie;
      - c) należy podjąć czynności o charakterze dyscyplinarnym i zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.

III. gdy małoletni jest ofiarą przemocy fizycznej (np. ciągnięcia za uszy, ciągnięcia za włosy, popychania, szturchania, klapsów itp.):

- a) należy niezwłocznie odseparować osobę podejrzaną o krzywdzenie małoletniego od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo;
- b) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
- c) należy podjąć czynności o charakterze dyscyplinarnym i zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą małoletniego.

IV. gdy małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:

- a) należy niezwłocznie odseparować osobę podejrzaną od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo;
- b) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
- c) niezwłocznie powiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

2. Procedura podejmowanej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią (nie ukończyła 17 roku życia):

- 1) W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia personel sporządza notatkę służbową opisującą okoliczności zdarzenia i przekazuje ją dyrektorowi Ośrodka, a w przypadku jego nieobecności do osoby zastępującej dyrektora.
- 2) Dyrektor Ośrodka weryfikuje uzyskane informacje i podejmuje następujące działania zgodne z poniższymi wariantami:

I. małoletni doznaje jednorazowo przemocy, przemocy psychicznej od osoby nieletniej (np. poniżania, dyskryminacji, ośmieszania, krzyku, nieodpowiednich komentarzy i tp.)

- a) należy niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego;
- b) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi osoby nieletniej - sprawcy krzywdzenia;
- c) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi krzywdzonego małoletniego;
- d) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
- e) opracować zindywidualizowane plany naprawcze dla pokrzywdzonego małoletniego oraz nieletniego sprawcy;
- f) w razie potrzeby dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny;
- g) w przypadku powtarzającej się i nasilającej przemocy dyrektor Ośrodka może powiadomić właściwy terytorialnie sąd rodzinny.

II. małoletni doznaje jednorazowo przemocy fizycznej od osoby nieletniej w postaci np. popychania, szturchania itp.

- a) należy niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego;
- b) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi nieletniego sprawcy krzywdzenia;
- c) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
- d) opracować zindywidualizowane plany naprawcze dla pokrzywdzonego małoletniego oraz nieletniego sprawcy;
- e) w razie potrzeby dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny;
- f) w przypadku powtarzającej się i nasilającej przemocy dyrektor Ośrodka może powiadomić właściwy terytorialnie sąd rodzinny.

III. małoletni doznaje ze strony osoby nieletniej przemocy, która skutkuje uszczerbkiem na zdrowiu lub zagrożeniem życia:

- a) należy niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego;
- b) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi osoby nieletniej - sprawcy krzywdzenia;
- c) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi krzywdzonego małoletniego;
- d) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
- e) w razie potrzeby dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny;
- f) jednocześnie dyrektor Ośrodka powiadamia właściwy terytorialnie sąd rodzinny i organy ścigania.

IV. małoletni zostaje wykorzystany seksualnie przez innego małoletniego:

- a) należy niezwłocznie odseparować osobę nieletnią od małoletniego i zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego małoletniego;
- b) należy udzielić pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej;
- c) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi osoby nieletniej - sprawcy krzywdzenia;
- d) należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi krzywdzonego małoletniego;
- e) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
- f) w razie potrzeby dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny;

- g) jednocześnie dyrektor Ośrodka powiadamia właściwy terytorialnie sąd rodzinny i organy ścigania.
3. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego:
- I. gdy małoletni jest zaniedbany i istnieje ryzyko dysfunkcji rodziców/opiekunów prawnych:**
- a) należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego;
  - b) przeprowadzić rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym wskazując możliwość uzyskania pomocy psychologicznej oraz materialnej;
  - c) należy udokumentować przeprowadzoną rozmowę w formie notatki służbowej;
- II. gdy małoletni doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsów, popychania, szturchania) lub przemocy psychicznej w postaci krzyku, negatywnych komentarzy:**
- a) należy odseparować osobę podejrzaną od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo;
  - b) dyrektor Ośrodka przekazuje informacje rodzicom/opiekunom prawnym dotyczące konsekwencji prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego oraz roli i obowiązków Ośrodka w zakresie zawiadamiania o podejrzeniu stosowania przemocy sądu rodzinnego i nieletnich oraz prokuratury;
  - c) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
  - d) w razie potrzeby dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny;
- III. gdy małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:**
- a) należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego odseparować rodzica/opiekuna prawnego od małoletniego i zadbać o jego bezpieczeństwo;
  - b) należy udzielić pokrzywdzonemu małoletniemu pomocy psychologicznej;
  - c) niezwłocznie powiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
  - d) zasadnym jest sporządzenie na tę okoliczność notatki służbowej w pełni opisującej zaistniałe zdarzenie;
  - e) w razie potrzeby dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny;
  - f) w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa wobec małoletniego, dyrektor Ośrodka składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich;
  - g) jednocześnie wraz z powyższymi czynnościami wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.
4. Osobą odpowiedzialną za sporządzenie notatki służbowej ze zdarzenia jest pracownik, który pozyskał informację o zdarzeniu.

§7

Zespół interwencyjny

1. W szczególnych przypadkach dyrektor Ośrodka może powołać zespół interwencyjny.
2. Zespół interwencyjny i jego rola:
  - 1) Zebranie gruntownego wywiadu w obszarze sytuacji w Ośrodku i rodzinnej małoletniego na podstawie przeprowadzonych rozmów z małoletnim, terapeutami, psychologiem oraz rodzicami/opiekunami prawnymi.
  - 2) Wypełnienie karty informacyjnej ze zdarzenia Załącznik nr 3.
  - 3) Udokumentowanie zebranych informacji w postaci notatek służbowych i przedłożenie ich do zapoznania dyrektorowi Ośrodka. W notatce służbowej powinna być dokładnie opisana rozmowa z małoletnim, która będzie uwzględniać najważniejsze informacje, zwłaszcza określenia używane przez małoletniego. Opisanie powinny być też uczucia jakie towarzyszą małoletniemu. W sporządzaniu dokumentacji w tym obszarze obowiązuje zasada pełnej rzetelności, ponieważ notatki mogą być dowodem w sądzie rodzinnym i w sprawie karnej.
  - 4) Sporządzenie planu pomocy małoletniemu, który jest adekwatny do zebranych informacji podczas wywiadu.
3. Zespół interwencyjny powołany w Ośrodku przygotowuje plan pomocy małoletniemu, który obejmuje proces zapewnienia bezpieczeństwa małoletniego oraz opracowany projekt wsparcia uwzględniający specyfikę sytuacji.
4. Skład zespołu interwencyjnego:
  - a) terapeuta – przewodniczący;
  - b) psycholog;
  - c) osoba wskazana przez dyrektora
5. Zespół interwencyjny ustala z rodzicami/opiekunami prawnymi plan pomocy małoletniemu, który określa sposoby powstrzymania przemocy wobec małoletniego, przeprowadzenie konsultacji z odpowiednimi specjalistami oraz ustala szczegółowy harmonogram korzystania ze wsparcia osób i instytucji wspierających rodzinę w obliczu stosowanej przemocy wobec małoletniego.

§8

1. Plan pomocy małoletniemu:

- 1) Plan pomocy małoletniemu, który jest ofiarą przemocy ma charakter zindywidualizowany i jest przygotowywany w oparciu o konkretną sytuację. Realizowany jest przez powołany zespół interwencyjny lub przez wyznaczone osoby (np. terapeuta, psycholog).
- 2) Przykładowe czynności, jakie należy podjąć w tym obszarze to:
  - a) podjęcie działań mających zapewnić bezpieczeństwo małoletniemu;

- b) w szczególnych przypadkach należy przeprowadzić rozmowę interwencyjną z rodzicem/opiekunem prawnym, która polega na bezpośredniej konfrontacji rodzica/opiekuna z dowodami jednoznacznie świadczącymi o krzywdzeniu małoletniego. Rozmowa ta przeprowadzona jest wówczas, gdy wcześniejsze próby współpracy z rodzicem/opiekunem prawnym okazały się nieskuteczne, a zebrane informacje wskazują na zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego.
- c) rozmowę dzielimy na następujące etapy:
- a. przedstawienie faktów – informujemy rodzica/opiekuna lub sprawcę krzywdzenia małoletniego o zebranych informacjach w zakresie konkretnego zachowania rodzica/opiekuna i wskazujemy ich negatywny skutek dla małoletniego. Unikamy oskarżeń i obwiniania rodzica/opiekuna;
  - b. przedstawienie rodzicowi/opiekunowi oceny sytuacji z punktu widzenia Ośrodka. Personel przeprowadzający rozmowę nie stawia diagnozy, a jedynie nazywa problemy i kieruje do właściwego miejsca w którym rodzic/opiekun otrzyma pomoc;
  - c. w przypadku gdy krzywdzenie małoletniego przyjmuje poważne formy i Ośrodek zamierza powiadomić o tym fakcie inne instytucje (prokuraturę, sąd, policję, zespół interdyscyplinarny, ośrodek pomocy społecznej) należy poinformować o tym rodzica/opiekuna prawnego.
- d) objęcie małoletniego pomocą psychologiczno-pedagogiczną w Ośrodku w formie dostosowanej do jego potrzeb, w tym skierowanie do poradni specjalistycznej;
- e) poinformowanie rodzica/opiekuna prawnego o możliwości uzyskania pomocy oferowanej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego;
- f) powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji małoletniego;
- g) objęcie rodziców/opiekunów prawnych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń;
- h) skierowanie małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy małoletnim, jeżeli istnieje taka potrzeba;

Rozdział IV

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego

§9

1. W przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego dyrektor Ośrodka składa zawiadomienie do organów ścigania. Zawiadomienie składane jest na podstawie uzyskanych informacji oraz materiałów zebranych przez zespół interwencyjny, jeśli został powołany w Ośrodku.

2. W sytuacji, gdy dyrektor Ośrodka ma podejrzenie co do sposobu wykonywania przez rodziców władzy rodzicielskiej, która obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad małoletnim i majątkiem małoletniego oraz do wychowania małoletniego z poszanowaniem jego godności i praw oraz powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro małoletniego i interes społeczny, ma obowiązek zawiadomienia sądu o naruszeniu przez rodziców sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej.
3. W przypadku gdy Ośrodek w związku z prowadzoną działalnością wszedł w posiadanie informacji o popełnieniu przestępstwa w stosunku do małoletniego, jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym Prokuraturę lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

Rozdział V

Procedury i osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty" oraz obowiązki Ośrodka w tym obszarze

§10

1. Ośrodek ma obowiązek założenia „Niebieskiej Karty” wówczas, gdy poweźmie uzasadnione podejrzenia o stosowaniu wobec małoletniego przemocy w rodzinie . Ośrodek ma obowiązek dostrzeżenia i zgłoszenia problemu stosowania przemocy w rodzinie wobec małoletniego. Upoważniony przez dyrektora Ośrodka osoba znający sytuację domową małoletniego, pedagog, psycholog lub terapeuta wypełnia „Niebieską Kartę - A” *Załącznik nr 7* wszczynając tym samym procedurę „Niebieskiej Karty”.
2. Personel oddelegowany przez dyrektora Ośrodka bierze czynny udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego, który stworzy zintegrowaną strategię pomocy oraz będzie monitorować sytuację małoletniego i rodziny.
3. Przekazanie wypełnionego formularza "Niebieska Karta - A" do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od dnia wszczęcia procedury.
4. Kopia wypełnionego formularza pozostaje w Ośrodku.
5. Zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870) jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz "Niebieska Karta - B" przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a w przypadkach, o których mowa w § 5 ust. 3 tj. jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni - osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego. Obowiązki Ośrodka w ramach procedury „Niebieskiej Karty”:

- 1) Udziela kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
  - b) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 2) Niezwłocznie organizuje dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 4) Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności osoby małoletniej.
- 5) Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy małoletnim świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Rozdział VI

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Ośrodka do stosowania standardów oraz zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania

§ 11

1. Od osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Ośrodka do stosowania standardów nie jest wymagana wiedza specjalistyczna jednakże wymaga się pełnej znajomości przyjętych w Ośrodku standardów ochrony małoletnich oraz stosowania ich w praktyce.
2. W przypadku terapeuty wymagana jest podstawowa wiedza z zakresu emocjonalnych symptomów krzywdzenia.
3. Personel Ośrodka powinien zostać przygotowany do stosowania standardów oraz zapoznany z treścią procedury podczas zebrania pracowników Ośrodka.
4. Pracownicy Ośrodka zobowiązani są do zapoznania się i podpisania oświadczenia o Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w Specjalnym Ośrodku Wychowawczym im. Siostry Klary Staszczak w Puławach *Załącznik nr 4*.

Rozdział VII

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

§ 12

1. Ośrodek udostępnia wdrożone standardy ochrony małoletnich na swojej stronie internetowej, w wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich.
2. Pełna wersja Standardów Ochrony Małoletnich jest dostępna w gabinecie dyrektora Ośrodka.

Rozdział VIII

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielaniu mu wsparcia

§ 13

1. Wykaz osób odpowiedzialnych za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu:
  - a) dyrektor Ośrodka
  - b) osoba zastępująca dyrektora
  - c) terapeuta
  - d) psycholog

Rozdział IX

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

§ 14

1. Zdarzenia dotyczące ujawnionych bądź zgłoszonych incydentów lub zdarzeń, które zagrażają dobru małoletniego dokumentowane są na piśmie utrwalonym w postaci papierowej. Pisma w postaci papierowej autor opatruje podpisem własnoręcznym. W ramach prowadzonych czynności sporządza się notatki służbowe oraz raporty.
2. Dokumentacja z zakresu ujawnionych i zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego przechowywana jest przez dyrektora Ośrodka w pomieszczeniu biurowym.

Rozdział X

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

§ 15

1. Zachowania niedozwolone w relacjach pomiędzy małoletnimi obejmują zjawiska, mające na celu spowodowanie bólu i cierpienia zarówno fizycznego, jak i psychicznego u drugiej osoby, m.in.:
  - 1) agresja fizyczna, która obejmuje:
    - a) bójki pomiędzy małoletnimi,
    - b) uderzanie,
    - c) kopanie,
    - d) policzkowanie,
    - e) opluwanie,
    - f) gryzienie
    - g) drapanie,
    - h) szczypanie,
    - i) pociąganie za włosy
    - j) wszelkie inne działania powodujące fizyczny ból.
  - 2) agresja słowna, która obejmuje:
    - a) używanie wulgarnych słów, gestów i żartów,
    - b) czynienie obraźliwych uwag,
    - c) nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
    - d) wykorzystywanie wobec drugiego małoletniego przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby)
  - 3) przemoc seksualna

Rozdział XI

Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania małoletniego

§ 16

1. Personel Ośrodka będący bezpośrednim świadkiem agresywnego zachowania małoletniego jest zobowiązany do realizacji następujących czynności:
  - 1) Bezzwłocznie podejmuje reakcję słowną na zaistniałą sytuację.
  - 2) Izoluje od grupy małoletniego zachowującego się agresywnie z zachowaniem bezpieczeństwa własnej osoby.
  - 3) W uzasadnionych przypadkach wzywa pomoc (dyrektora lub innego terapeutę).

- 4) Udziela niezbędnej pomocy pokrzywdzonemu małoletniemu oraz zaopiekowuje emocje agresywnego małoletniego.
  - 5) Zapewnia bezpieczeństwo pozostałym małoletnim.
  - 6) W toku dalszych czynności ustala przyczyny agresji oraz przeprowadza rozmowę ze stronami konfliktu wskazując im niestosowne zachowanie.
  - 7) Informuje wychowawców małoletnich o zdarzeniu.
  - 8) Wychowawca informuje rodziców/opiekunów prawnych agresywnego małoletniego o zdarzeniu, zaleca przeprowadzenie przez rodziców/opiekunów prawnych rozmowy z małoletnim obejmującej obszar agresywnego zachowania w Ośrodku.
  - 9) Na wypadek zasadności zdyscyplinowania bardzo agresywnego małoletniego lub przejawiającego często zachowania agresywne, dyrektor Ośrodka podejmuje decyzję o wezwaniu policji w celu podjęcia interwencji, która zapewni bezpieczeństwo małoletnim i personelowi Ośrodka.
  - 10) W przypadku braku poprawy w zachowaniu małoletniego, terapeuta kontaktuje się z rodzicem/opiekunem prawnym o przybycie do Ośrodka. W trakcie spotkania wykonuje następujące czynności:
    - a) przeprowadza rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym w celu otrzymania dodatkowych informacji na temat małoletniego. W szczególności poruszane są obszary dotyczące rozwoju emocjonalnego, społecznego, intelektualnego oraz kulturalnego małoletniego;
    - b) na wniosek terapeuty rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym przeprowadza psycholog, który poddaje analizie stan psychofizyczny małoletniego, definiuje przyczyny występujących zaburzeń oraz zaleca wdrożenie przez rodziców/opiekunów prawnych stosownych metod wychowawczych;
2. W przypadku, gdy małoletni w dalszym ciągu stanowi realne zagrożenie dla innych lub dla siebie powołany zespół interwencyjny może złożyć wniosek do dyrektora Ośrodka o skierowanie wniosku do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji małoletniego, usunięciu małoletniego z Ośrodka.

Rozdział XIV

Ochrona danych osobowych i ochrona wizerunku małoletniego

§ 19

Ochrona danych osobowych

1. W Specjalnym Ośrodku Wychowawczym im. S. Klary Staszczak dane osobowe małoletnich są chronione na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz

uchylecia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1, sprost.: Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, s. 2), Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781 ze zm.) oraz innych przepisów szczególnych dotyczących przetwarzania danych osobowych.

2. Dyrektor Ośrodka zgodnie z przyjętą Polityką ochrony danych osobowych:
  - a) Upoważnia personel do przetwarzania danych osobowych.
  - b) Odbiera od personelu oświadczenia o zachowaniu tajemnicy danych osobowych.
  - c) Zapewnia personelowi dostęp do szkoleń z ochrony danych osobowych.
3. Personel Ośrodka przetwarza dane osobowe małoletnich na podstawie ww. przepisów prawa oraz zgodnie z zasadami opisanymi w Polityce ochrony danych osobowych.

§ 20

Ochrona wizerunku małoletniego

1. Ośrodek zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
2. Wizerunek małoletniego wykorzystywany jest wyłącznie na użytek własny.
3. Wizerunek małoletniego podlega ochronie na gruncie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, s.1 ze zm.) zwanym dalej RODO, ponieważ w rozumieniu zgodnie z art. 4 pkt 1 stanowi dane osobowe.
4. Ośrodek musi dysponować zgodą rodziców lub opiekunów prawnych na przetwarzanie danych małoletniego w zakresie wizerunku, o której mowa w art. 7 RODO. Zgoda podpisywana jest na każdy rok szkolny z początkiem roku szkolnego. Rodzic/opiekun prawny ma prawo do wycofania zgody w każdej chwili poprzez powiadomienie Dyrektora/Wychowawcy.
5. Rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wymaga zgody rodziców lub opiekunów prawnych - zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2509).
6. Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego, o której mowa w ust. 4 nie jest wymagana w sytuacji, w której wystąpią okoliczności, o których mowa w art. 81 ust. 2 pkt 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, tj. „Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza”.
7. Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku powinna określać, gdzie wizerunek małoletniego będzie publikowany (np. na stronie internetowej Ośrodka, w mediach społecznościowych Ośrodka).
8. Materiały zawierające wizerunek małoletnich przechowywane są zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdział XV

Procedura weryfikacji przyszłego personelu

§ 21

1. Dyrektor Ośrodka na podstawie art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochrony małoletnich (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, odbiera zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego od personelu realizującego zadania z zakresu wychowania, edukacji, wypoczynku, leczenia małoletnich, świadczenia porad psychologicznych, rozwoju duchowego, uprawiania sportu oraz innych zainteresowań małoletnich lub opieki nad nimi.
2. Dyrektor Ośrodka nie odbiera zaświadczeń od personelu administracyjnego i pracowników obsługi zatrudnionych w Ośrodku, ze względu na to, że ich praca nie jest związana z ww. celami, jak również z zakresu ich obowiązków nie wynika konieczność wykonywania ww. czynności na rzecz małoletnich, nie podlegają oni dyspozycji art. 21 u.p.z.p.s.

§ 22

1. W związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciążą niżej wymienione obowiązki:
  - a) pracodawca lub inny organizator uzyskuje informacje, czy dane osoby, są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
  - b) osoba, o której mowa w pkt. 1, przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

- c) osoba, o której mowa w pkt. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi;
- d) osoba, o której mowa w pkt. 1, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi;
- e) jeżeli prawo państwa, o którym mowa w ppkt. c lub d, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa;
- f) w przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ppkt. c-e, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w pkt 1, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
- g) oświadczenia, o których mowa w ppkt. d-f, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
- h)** informacje, o których mowa w ppkt. a, pracodawca lub inny organizator utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Informacje oraz oświadczenia, o których mowa w ppkt. b-f, pracodawca lub inny organizator załącza do akt

osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do takiej działalności.

Rozdział XVI

Monitoring stosowania procedur - standardy ochrony małoletnich

§23

1. Personel zobowiązany jest zapoznać się ze standardami ochrony małoletnich i potwierdzić ten fakt własnoręcznym podpisem w Oświadczeniu o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich *Załącznik nr 4*.
2. Przeprowadzanie skutecznego monitoringu w zakresie stosowania procedur związanych ze standardami ochrony małoletnich jest istotnym zadaniem Ośrodka.
3. **Osobą odpowiedzialną za realizację procedury określonej w standardach ochrony małoletnich w ośrodka jest dyrektor Ośrodka.**
4. Dyrektor jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji standardów ochrony małoletnich oraz za reagowanie na sygnały naruszenia zapisów standardów ochrony małoletnich i prowadzenie rejestru zgłoszeń, jak również za inicjowanie zmian w przyjętych standardach ochrony małoletnich.
5. Dyrektor przeprowadza wśród personelu Ośrodka, raz na 2 lata, ankietę monitorującą poziom realizacji standardów ochrony małoletnich. Ankieta stanowi *Załącznik nr 5* do niniejszego dokumentu.
6. Przeprowadzona ankieta ma na celu zebranie informacji od personelu Ośrodka w zakresie aktualizacji przyjętych procedur z zakresu standardów ochrony małoletnich oraz wskazywać ewentualne naruszenia przyjętych procedur. Dyrektor opracowuje i poddaje szczegółowej analizie wypełnione ankiety. Przygotowuje pisemny raport z monitoringu wraz ze stosownymi wnioskami.
7. Aktualizacja i ocena standardów ochrony małoletnich odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata i jest realizowana przez osobę wskazaną w ust. 3 i dokumentowana za pomocą notatki.

Rozdział XVII

Przepisy końcowe

§ 23

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Wykaz załączników
  - 1) Załącznik nr 1 – Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników
  - 2) Załącznik nr 2 – Zasady bezpiecznych relacji
  - 3) Załącznik nr 3 – Karta informacyjna ze zdarzenia.
  - 4) Załącznik nr 4 – Oświadczenie osób zapoznanych ze standardami ochrony małoletnich.
  - 5) Załącznik nr 5 – Ankieta monitoring standardów ochrony małoletnich
  - 6) Załącznik nr 6 - Standardy Ochrony Małoletnich wersja skrócona.
  - 7) Załącznik nr 7 – Niebieska karta A